

بنیاد فیریه فواجه نصیر طوسی

مواد مرتبط با امور جزایی از قانون هواپیمایی کشوری

مصوب تیرماه ۱۳۲۸

ماده ۱ - منظور از هواپیما که در این قانون ذکر می‌شود وسیله نقلیه ای است که بتواند در نتیجه عکس العمل هوا خود را در فضا نگاه دارد.

ماده ۲ - این قانون مربوط به هواپیماهای کشوری است و شامل هواپیماهای نظامی نمی‌باشد.

ماده ۱۴ - هیچ کس نمی‌تواند هواپیمایی را براند یا به سمت عضو هیات رانندگی در هواپیما به هر نوع عمل مربوط به راندن هواپیما اقدام یا کمک نماید یا تعلیم خلبانی دهد مگر این که گواهینامه فنی که مدت اعتبار آن منقضی نشده دارا باشد.

ماده ۱۵ - مرجع صدور هرگونه اجازه نامه مربوط به امور هواپیمایی کشوری و گواهینامه مربوط به متخصصین فنی هواپیمایی کشوری و پروانه مربوط به بهره برداری هوایی اداره کل هواپیمایی کشوری می‌باشد.

ماده ۱۶ - اداره کل هواپیمایی کشوری می‌تواند در موارد تخلف از مقررات این قانون و آیین نامه های اجرایی آن صرف نظر از تعقیبات جزایی هرگونه اجازه نامه یا گواهینامه متخلف را لغو یا موقتا توقیف نموده یا اختیارات مندرجه در آن را محدود سازد و همچنین پرواز هواپیماهای متخلف را در صورتی که محتمل خطر برای سرنشینان هواپیما یا اشخاص یا حیوانات روی زمین یا حدوث خسارتی برای اموال اعم از منقول یا غیر منقول باشد ممنوع سازد.

ماده ۱۸ - در صورتی که دارنده پروانه بهره برداری هوایی یا سایر پروانه های مربوط به امور هواپیمایی کشوری شرایطی را که برای تحصیل پروانه لازم بوده فاقد شود یا از انجام تعهداتی که به موجب مندرجات پروانه به عهده گرفته تخلف نماید اداره کل هواپیمایی کشوری می‌تواند طبق نظر شورای عالی هواپیمایی کشوری برحسب درجه اهمیت تخلف و تکرار آن پروانه او را لغو یا موقتا توقیف نموده یا اختیارات مندرجه در آن را محدود سازد.

ماده ۲۱ - دولت می‌تواند به پیشنهاد اداره کل هواپیمایی کشوری با صدور تصویب نامه ایجاد هرگونه ساختمان یا مانع دیگری را در فاصله معینی از حدود یک فرودگاه یا تاسیسات مربوط به تامین بی خطری پرواز هواپیماها ممنوع یا محدود سازد مگر در صورتی که ساختمان یا مانع مزبور موجب خطری به پرواز هواپیماها نگردیده و مورد موافقت اداره کل هواپیمایی کشوری قرار گرفته باشد. چنانچه خسارتی مستقیما و منحصر در نتیجه این ممنوعیت یا محدودیت به کسی وارد گردد باید از طرف اداره کل هواپیمایی کشوری جبران شود.

در صورتی که ساختمان یا مانع دیگری که مطابق این ماده ممنوع یا محدود شده باشد در اطراف یک فرودگاه کشوری یا تاسیسات مربوط به تامین بی خطری پرواز هواپیماها قبل از اجرای این قانون موجود بوده دولت می تواند مطابق ماده ۱۹ برای برداشتن یا محدود ساختن آن اقدام نماید.

ماده ۲۳ - هر کس به قصد ایجاد خطر برای هواپیما یا سرنشینان آن علامت هوایی تقلبی به کار برد به نحوی که بتوان آن را علامت حقیقی مخصوص هواپیمایی تلقی نمود یا علامت هواپیمایی موجود را غیرقابل استفاده سازد یا مانعی در مقابل هواپیما ایجاد یا اطلاع غلط دهد یا هر گونه عملی به منظور ایجاد خطر برای هواپیما یا سرنشینان آن انجام بدهد به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد و در صورتی که از عمل او قتل یا جرح واقع شود مرتکب به مجازاتی که به نفس جرم مقرر است نیز محکوم خواهد گردید و مجازات اشد قابل اجراست.

ماده ۲۴ - هر کس عالماً هواپیمایی را که دارای علائم ثبت و تابعیت مجعول باشد براند و همچنین هر کس عالماً هواپیمایی را که بدون حق، علامت تابعیت ایران به آن نصب شده در خارج از ایران براند به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۵ - هر کس عالماً هواپیمایی را که فاقد علائم ثبت و تابعیت بوده براند به حبس تادیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۶ - در مواردی که پرواز هواپیما بر فراز ایران مشروط به تحصیل اجازه قبلی از دولت است. هر کس عمداً بدون داشتن اجازه هواپیمایی را بر فراز ایران براند و همچنین در مواردی که مطابق مقررات این قانون پرواز هواپیما بر فراز قسمتی از خاک کشور ممنوع یا محدود یا مقید به شرایط خاصی باشد عمداً هواپیما بر فراز مناطق ممنوعه براند یا بدون رعایت محدودیت ها یا شرایط مقرر پرواز کند به جزای نقدی از دو هزار تا بیست هزار ریال یا به حبس جنحه‌ای از دو ماه تا یک سال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد و اگر به موجب قوانین دیگری مجازات شدیدتری برای این عمل مقرر شده باشد مجازات اشد قابل اجراست.

ماده ۲۷ - هر کس با هواپیمای خارجی به قصد حمل و نقل بازرگانی از یک نقطه کشور به یک نقطه دیگر آن، مسافر و بار و محمولات پستی یا یکی از آنها را حمل کند به جزای نقدی از دو هزار تا بیست هزار ریال یا به حبس جنحه‌ای از دو ماه تا یک سال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده ۲۸ - اشخاص زیر به جزای نقدی از یک هزار تا ده هزار ریال یا به حبس جنحه‌ای از دو ماه تا شش ماه یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

الف - هر کس بدون داشتن پروانه بهره برداری هوایی به تصدی حمل و نقل بازرگانی هوایی اشخاص یا اشیا مبادرت ورزد.

ب - هر کس بدون داشتن اجازه نامه از اداره کل هواپیمایی کشوری به هر نوع پرواز بازرگانی دیگر یا تاسیس و دایر نمودن آموزشگاه به منظور تعلیم و تربیت متخصصین فنی هواپیمایی عمل نماید.

ج - هر کس بدون داشتن گواهینامه فنی هواپیمایی را براند یا با سمت عضو هیات رانندگی در هواپیما به هر نوع عمل مربوط به راندن هواپیما اقدام یا کمک نماید یا تعلیم خلبانی دهد.

د - هر کس هواپیمایی را براند که فاقد گواهینامه قابلیت پرواز بوده یا مدت اعتبار گواهینامه مزبور منقضی شده باشد.

ماده ۳۰- مقررات جزایی ایران نسبت به جرایمی که داخل یک هواپیمای ایرانی در خارج از ایران ارتکاب شود وقتی اجرا می‌شود که متهم در ایران دستگیر شده باشد و متهم تبعه خارجی برای تعقیب به کشور خارجی رد نشده یا در موردی که متهم به علت ارتکاب آن جرم به ایران مسترد شده باشد.

ماده ۳۱- به جنحه و جنایاتی که در داخل هواپیمای خارجی حین پرواز ارتکاب شود در صورت وجود یکی از شرایط ذیل محاکم ایران رسیدگی خواهند کرد:

الف - جرم محل انتظامات یا امنیت عمومی ایران باشد.

ب - متهم یا مجنی علیه تبعه ایران باشد.

ج - هواپیما بعد از وقوع جرم در ایران فرود آید.

در هر یک از موارد بالا رسیدگی در دادگاه محلی که هواپیما فرود آمده یا دادگاه محلی که متهم دستگیر شود به عمل خواهد آمد.

ماده ۳۲- در مواردی که جنحه یا جنایتی داخل یک هواپیما که بر فراز ایران پرواز می‌کند یا داخل یک هواپیمای ایرانی در خارج از ایران ارتکاب شود فرمانده هواپیما مکلف است تا زمانی که مداخله مامورین صلاحیت‌دار میسر باشد طبق مقررات قانون اصول محاکمات جزایی تفتیشات و تحقیقات مقدماتی به عمل آورده دلایل و مدارک جرم را جمع آوری و تامین نماید و در صورت لزوم می‌تواند موقتاً مظنونین به ارتکاب جرم را توقیف کند مسافری و اعضای هیات رانندگی را تفتیش و اشیایی را که ممکن است دلیل جرم باشد توقیف نماید.

در مورد این ماده فرمانده هواپیما برای تفتیش جرم و تحقیقات مقدماتی از ضابطین دادگستری محسوب می‌شود و کلیه وظایفی را که به موجب فصل دوم قانون اصول محاکمات جزایی برای کمیسره‌های شهربانی مقرر است عهده دار می‌باشد.

ماده ۳۳- در مورد ماده ۳۲ پس از فرود آمدن هواپیما فرمانده هواپیما باید گزارش کتبی راجع به موضوع جرم و اقدامات مقدماتی که به عمل آورده است تنظیم و به اداره کل هواپیمایی کشوری ارسال دارد.

به علاوه در صورتی که هواپیما در ایران فرود آید فرمانده هواپیما مکلف است فوراً وقوع جرم و نتیجه تفتیشات و تحقیقات و اقداماتی را که به عمل آورده به دادستان محل فرود آمدن هواپیما یا قائم مقام او اطلاع داده متهم یا مظنون را با دلایل و مدارک جرم به دادستان یا بازپرس تسلیم و از مداخله خودداری کند و در موردی که هواپیمای ایرانی بعد از وقوع جرم در خارج از ایران فرود آید فرمانده هواپیما باید مراتب را به اطلاع کنسول ایران که در حوزه او هواپیما فرود آمده رسانیده و از او کسب تکلیف کند.

ماده ۳۴- تخلف از مقررات آیین نامه های اجرای احکام این قانون موجب کیفرهایی است که حداکثر آن نباید از ده هزار ریال جزای نقدی و دو ماه حبس جنحه ای تجاوز نماید میزان مجازات هر یک از انواع تخلفات در آیین نامه ای که به پیشنهاد وزارتین دادگستری و راه به تصویب هیات وزیران رسیده باشد تعیین خواهد شد.

ماده ۳۵- رسیدگی به جرایم مذکور در این قانون در مراحل کیفری و دادگاه های صلاحیت دار فوراً و خارج از نوبت به عمل خواهد آمد.